

расходвана за флота и въоружение. Резултатътъ е прѣдъ очити ни. Показа ни го войната съ Сърбия, населението на която е по-малко отъ единъ милионъ и половина, а армията се смѣта отъ петъ до осемъ хиляди — останало то число на носящи ти оръжие състои отъ полуобучена милиция. Показа ни го и войната съ нѣколко то хиляди войнствени черногорци. Противъ тая шепа отъ наше то племе — една империя, която брой повече отъ тридесетъ милиона население, отправя всички ти си сили: за тая цѣль употрѣблява и всички ти си срѣдства и всичкий имотъ на свои ти кредитори; и, слѣдъ една отчаяна дѣятелность отъ два мѣсеца, гордѣе се съ това, че е имала нѣкакви си сумнителни успѣхи противъ Сърбия и че съвсѣмъ несумнително е била надвита въ войната съ Чернагора. О, сѣнки на Баязитовци, Аморовци и Махмудовци!

Прѣди двадесетъ години, Франция и Англия рѣшиха да опитатъ въ голѣмъ размѣръ експериментътъ на прѣобразованія въ административната система на Турция, съ надѣжда да излекуватъ нетърпеливи ти нейни пороци и да поправетъ не по-малко нетърпими ти ѣ недостатѣци. Съ тая цѣль, като заштитиха цѣлостъ та на тая империя, обезпечиха нейната независимостъ, и начертахъ въ Цариградъ планъ на прѣобразованія, който послѣ се обнародва въ султанский фирманъ или хатти-хумаюнъ. Успѣхити на кримската война, купени (съ помощъ та на Сардиния) съ голѣмата цѣна на французска и английска кръвъ и съ грамадни суми, доставиха на Турция, може би, за пръвъ пѣтъ отъ само то начело на цѣлата нейна кръвава история, двадесетъ години на почивка, не възмутена нито отъ нейна страна, нито отъ страна на други ти държави. Довѣрие то, като, че се поколеба въ слѣдствие на критското въстание; нѣ въстание то се потуши, и довѣрие то се въстанови. Въстание то въ 1875 година, по-отблизо разгледано, показва съвършената та неспособность на Портата да изпълни задълженията, които бѣше приела на себе си при такива обстоятелства, штото изпълнение то бѣ съштествено свързано съ нейни ти интереси, съ нейната